

Novo poglavlje njemačko-bosanskohercegovačkih odnosa na pomolu?

Angel(a) na Ba

Na skupu u Berlinu, koji je finansirala Fondacija Heinrich Böll, jasno je istaknuto da se “pacifistički Sonderweg” (specijalni put) njemačke odbrambene politike, “više ne može dopuštati”. Kampanja nije svedena samo na pitanje odbrane već i cjelokupne njemačke politike. Koliko, u tom smislu, ima istine u medijskim spekulacijama da će njemačka “čelična” lady Angela Merkel čeličnom pesnicom riješiti bosanskohercegovačku krizu?

Piše: **Vuk Bačanović**

Dva sukobljena bauka kruže Bosnom i Hercegovinom. Izvještaj Međunarodne krizne grupe, prema kojem Federaciju BiH treba podijeliti na elektro-teritorije (granice ingerencija “bošnjačke” i “hrvatske” elektroprivrede) i priča o tome kako je njemačka kancelarka Angela Merkel konačno odlučila zavesti unitarni “red” u BiH. Red koji bi trebao, kako su mnogi mediji prenijeli, podrazumijevati jednog predsjednika države, transformaciju Vijeća ministara BiH u Vladu, formiranje državnih ministarstava poljoprivrede i obrazovanja, nauke i tehnologije, ukidanje kantona uz osnivanje regija na

ekonomskim, prometnim i geografskim principima, održavanje OHR-a kao vrhovnog tumača Daytonskog sporazuma i stavljanje tačke na svaku pomisao o formiranju trećeg entiteta sa hrvatskom etničkom većinom.

Merkelica navodno i nenavodno

Pri tome je Angela Merkel, navodno, izjavila da su februarski protesti u BiH “ispisali novu historiju Bosne i Hercegovine”. Cijelu priču je podgrijao energični bivši visoki predstavnik MZ-a u BiH Wolfgang Petritsch u intervjuu za *Dnevni avaz* kada je izjavio da će upravo stanje u BiH biti središnja tema konferencije o jugoistočnoj Evropi najavljene za 28. august u Berlinu. “Napraviti će se jasan plan što želimo, ali i kako treba izgledati međunarodna zajednica u BiH. Vidjet ćemo što će glasači (u BiH) odlučiti, no mi, Zapad, moramo biti spremni”, rekao je Petritsch, najavivši vrlo oštar i precizan govor njemačke kancelarke i odlučnost u suzbijanju politike ruskog rovarjenja u regionu, a čiji je glavni eksponent, naravno, Republika Srpska.

Sve se ovo dešava u vrijeme kada se u Njemačkoj događaju promjene, koje se pretjerano ne sviđaju većem dijelu, tradicionalno pacifistički i izolacionistički opredijeljenog, njemačkog javnog mnijenja. Vladajući CDU i Zeleni već duže vrijeme širom Njemačke održavaju konferencije na kojima učestvuju prominentni eksperti i to sa ciljem, koji već duže vrijeme zagovaraju njemačke elite, a to je agresivnija njemačka spoljna politika. Kako prenosi ljevičarski portal *German foreign policy*, radi se o insis-

Balkanu?

tiranju njemačkog Ministarstva odbrane na javnoj diskusiji o 'mekim' i 'tvrđim' aspektima spoljne politike. Konferencija na navedenu temu nedavno je održana i finansirana od strane fondacije Konrad Adenauer. Ali, nije se radilo o jedinoj konferenciji. Na skupu, koji je u Berlinu finansirala Heinrich Böll fondacija, jasno je istaknuto da se "pacifistički Sonderweg" (Specijalni put) njemačke odbrambene politike, "više ne može dopuštati". Kampanja nije svedena samo na pitanje odbrane već i cjelokupne njemačke politike. "Njemački vanjskopolitički establišment uporno sprovođi kampanju sve agresivnije njemačke globalne politike. Kampanja, koju i njemački predsjednik žustro podržava i koja podrazumijeva ekspanziju njemačkih vojnih misija i podržana je od vodećih medija, doduše nije imala mnogo uspjeha. Nedavno sprovedena, velika anketa njemačkog javnog mnijenja indicira da većina njemačke populacije favorizuje diskretnu spoljnu politiku, dok se samo 13 posto ispitanika izjasnilo za nove njemačke vojne misije", prenosi isti portal. Pa ipak, politički establišment, kako se navodi, ne prestaje insistirati. Jan Techau, direktor Carnegie Europe, u Bruselima je, u tom smislu, čak dao jasne i konkretne prijedloge za daleko agresivniju njemačku spoljnu politiku.

Velika transformacija

Techau smatra da se mora ići znatno dalje od puke "snažnije podrške" evropskoj spoljnoj politici i proširenju misija "civilne i vojne Zajedničke sigurnosne i odbrambene politike (CSDP)". Techau je odlučan da se mora zahtijevati "radikalna reformacija takozvanog njemačkog parlamentarnog preduvjeta". Kada su u pitanju rat i mir, Budnestag bi trebao imati isključivo "pravo opoziva". Savezni koledž za sigurnosne studije u Berlinu trebalo bi transformisati u globalnu stratešku školu, koji bi tre-

"U zadnje vrijeme ima dosta spekulacija u bh. javnosti o novoj političkoj inicijativi Zapada u Bosni poslije održavanja opštih izbora, te posebno uloge Njemačke u njoj. One su intenzivirane u kontekstu regionalne konferencije koju Njemačka vlada organizira 28. augusta. Malo toga što je objavljeno u medijima je tačno"

bao biti pod ingerencijom Nacionalnog ureda za sigurnost, koji se, u okviru ureda njemačkog kancelara, ima formirati po uzoru na Nacionalno sigurnosno vijeće SAD-a. Ove prijedloge je Techau izrekao na već spomenutoj konferenciji pod pokroviteljstvom njemačke partije Zelenih. Treba napomenuti da se sve ovo dešava nakon što su prošle godine savjetnici pri njemačkoj federalnoj vladi predložili nove integracijske procedure, koje bi preduprijedile budući otpor njemačkoj dominaciji unutar Evropske unije. Zanimljivo je da i nedavno izdata brošura Fondacije Heinrich Böll ističe ogromni problem balkanskog i sjevernoafričkog kriznog područja "na granicama EU", te predlaže daleko jači EU, a time i njemački angažman u drugim kriznim područjima, kao što su Sirija, Centralna Afrika i Ukrajina. U istoj brošuri nazvanoj "Atlas Evrope" se njemačko društvo opisuje kao "opterećeno historijskim kompleksom krivice", a politika zvaničnog Berlina kao politika "držanja po strani" u globalnim problemima, koji se itekako tiču i Njemačke. I zaista, kako bi se stanje u kojem stidljivo "benevolentni hegemon sa osjećajem istorijske krivice" više neće biti toliko stidljivo moglo odraziti na BiH? "Konferencija ne treba biti okrenuta prošlosti, već osvjetliti perspektive regiona koje su orijentirane ka budućnosti. Ovim želimo naglasiti da Njemačka i dalje ima veliki interes za zapadni Balkan i politički i ekonomski razvoj u regionu. Njemačka je jasno opredijeljena cilju da sve države zapadnog Balkana postanu članice EU", poručili su iz Ambasade SR Njemačke u Sarajevu, uz opasku da Njemačka, kao najvažniji trgovački partner BiH, pažljivo prati ekonomsku situaciju u našoj zemlji i da želi pomoći generiranje ekonomskog rasta i otvaranje novih radnih mjesta. No da li to znači da će se na konferenciji 28. vući radikalni potezi, dakle potezi mnogo više u skladu sa prijedlozima nove njemačke, a time i evropske spoljne politike?

Ništa prije oktobra

Naš sagovornik iz Ministarstva vanjskih poslova BiH, a koji je želio ostati anonimn, nam je rekao da je teško očekivati da će se Nijemci baviti isključivo Bosnom i Hercegovinom, budući da im je daleko bitniji regionalni pristup Balkanu. "Vjerovatno to isto ima

veze sa paranojom nastalom nakon slučaja Ukrajine. Shvatili su da im odnos sa zemljama u regionu pojedinačno ne funkcioniše kako priželjkuju, pa su se odlučili za regionalni pristup, u smislu ulaganja u regionalne projekte koji su u isto vrijeme najveći i najprofitabilniji." Naš izvor odbacuje spekulacije da će se na pomenutoj konferenciji povlačiti radikalni potezi, ali ističe da ima dosta lobiranja kako za kreiranje trećeg entiteta, tako i protiv njega. Sa ovim se, uglavnom, u razgovoru za naš list složio i Bodo Weber, analitičar Vijeća za demokratizaciju politike. "U zadnje vrijeme ima dosta spekulacija u bh. javnosti o novoj političkoj inicijativi Zapada u Bosni poslije održavanja opštih izbora, te posebno uloge Njemačke u njoj. One su intenzivirane u kontekstu regionalne konferencije koju Njemačka vlada organizira 28. augusta. Malo toga što je objavljeno u medijima je tačno. Samit krajem augusta je čisto regionalnog karaktera, bavit će se temom regionalne suradnje, i neće na njemu posebna tema biti politička kriza u BiH. Uz to, u toku su intenzivirani razgovori između glavnih zapadnih aktera sa posebnim interesom u rješavanju problema Bosne i Hercegovine, i u Berlinu nedavno održano neko savjetovanje. Ali informacije objavljene u medijima o tome šta sadrži nova njemačka inicijativa su redom pogrešne iz jednog jedinog razloga: taj proces je još u ranoj fazi razmišljanja i razmjena mišljenja. Da li će on voditi do neke inicijative u kojoj će Njemačka preuzeti vodeću ulogu unutar EU i koje političke elemente će ona sadržavati, još nije odlučeno jer se svakako ne bi krenulo prije izbora u oktobru. Nadam se da će Njemačka preuzeti neku vodeću ulogu i izabrati pristup baziran na pozitivnom iskustvu iz dijaloga Beograd - Priština." Ono što je dakle izvjesno jeste to da Njemačka neće ići ishitreno bez dovoljno informacija o novom stanju na terenu, dakle nakon onoga što bude politička realnost nakon oktobarskih izbora. Kako nam saopštavaju naši izvori bliski američkom State Departmentu, izvjesno je da Amerikanci neće pristati na politiku uspostavljanja trećeg entiteta. Ostale opcije su na stolu. "Benevolentna", ali ne više stidljiva Njemačka je sada na potezu. ■